

17:e sön. eft. Trefaldighet – 2018 – LARS BORGSTRÖM (LFS)

Tekster: Salme 119:137-144; Ordsp 25:6-13, Efes 4:1-6; Luk 14:1-11

Jesus hamnade, som vi hörde i evangeliet, i en situation som väckte fariseernas missnöje. De menade att Han begått brott mot sabbatsbudet. Han botade ju en man som led av vatten i kroppen, på en sabbat, när Han lika väl kunde gjort det någon annan av veckans dagar.

Men Jesus bröt inte mot sabbatsbudet. Det är ju helt omöjligt, eftersom Han är den helt syndfrie. Varför innebar inte botandet av mannen på sabbaten en synd?

Inte ens i gamla förbundet var sabbatsbudet absolut

Fariseerna vände sig alltså emot, att Jesus botade på en sabbat. Gamla testamentet stadgade dödsstraff för den som bröt mot sabbatsbudet (2 Mos. 35:1-3). Det fanns dock vissa arbeten som kunde utföras även på sabbaten. T.ex. iakttog ju inte prästerna i templet sabbatsbudet när de förrättade sin tjänst, men detta tillräknades dem inte som skuld (Matt. 12:5).

Det fanns fler undantag. Gossebarn skulle omskäras på åttonde dagen, även om denna råkade infalla en sabbat (Joh. 7:22). Om någon befann sig i dödsfara skulle det inte heller betraktas som synd om man ingrep till dennes räddning. Jesus säger i vårt evangelium idag: ”Om någon av er har en son eller oxen som faller ner i en brunn, drar han då inte genast upp honom även om det är sabbat?” (Luk. 14:5).

När det nu gällde Jesu botande av mannen, ska vi också komma ihåg att det knappast kunde klassas som arbete i vanlig mening. Men fariseerna, som var så ytterst noggranna med att inte bryta något bud, hade kring de egentliga buden, Guds bud, i sina egna föreskrifter, fädernas stadgar, satt upp ytterligare bud som ett vidare staket. Höll man dessa fädernas stadgar *riskerade* man inte ens att överträda det egentliga budet. Så fick man t.ex. inte färdas mer än ca 1 200 meter för att inte riskera att bryta sabbatsbudet, man skulle inte ens nämna Herrens namn för att inte riskera att missbruka det o.s.v. Jesus bröt alltså inte det egentliga budet om att vila från arbete, utan endast fädernas stadgar, de av fariseerna själva uppsatta föreskrifterna.

I ett annat sammanhang, när fariseerna angrep Jesus för att Han tillät sina lärjungar att rycka av ax på åkern, försvarade sig Jesus genom att utlägga vad sabbatens innersta mening är. ”Sabbaten skapades för människan och inte människan för sabbaten” (Mark. 2:27), sade Han. Med detta menade Han att sabbatsbudet står i gåvans tecken. Sabbatsdagen ska inte göra det svårt och besvärligt för människan, utan tvärtom lätt för henne att leva, att få koppla av från arbete och genom gudstjänsten bli styrkt i livsgemenskapen med Herren. Sabbaten skulle leda Herrens livgivande nåd in i folkets liv och göra det möjligt för det att tjäna Honom.

Inom parentes sagt är *varje* buds syfte att vi ska ha det bra. Följs buden leder det till ett gott, härligt och rikt liv. Den som däremot bryter buden bryter också ned sig själv i synd och död.

En annan sak att betänka är att Jesus, Människosonen, är Herre över sabbaten. D.v.s. det är Han, Herren själv, som har inrättat sabbaten – och Han vet bättre än någon annan hur den i sanning helgas. Han låter inte fariseernas trångsynta klander förstöra den välsignelse och glädje som sabbaten inrättades för. Därför botade han mannen med den vattensjuka kroppen. Jesus var alltså oskyldig fastän fariseernas anklagade Honom.

Vilodagen i nya förbundet inte detsamma som den gammaltestamentliga sabbaten

Hur ska en kristen förhålla sig till sabbatsbudet? Luthers katekeser ger oss här god vägledning. I *Lilla katekesen* förklarar han budet så: ”Vi skola frukta och älska Gud, så att vi inte förakta predikan och Guds ord, utan hålla det heligt, gärna höra och lära det.”

Vi ska alltså besöka gudstjänsten om vi inte genom sjukdom eller annat hinder absolut inte kan. Sedan ska vi i vårt hem rikligt bruka Guds ord, be och kanske sjunga någon psalm till Herrens lov.

Men hur är det då med vilan, kan en kristen arbeta på en söndag? Arbeta på en söndag bör undvikas om det är möjligt, eftersom det minskar möjligheten till stillhet kring Ordet. Men en kristen är inte bunden vid något bud om detta. I *Stora katekesen* skriver Luther att som sådant gavs sabbatsbudet endast åt det judiska folket. ”Därför”, fortsätter Luther, ”angår detta bud till sin grövre, utvärtes betydelse icke oss kristna; ty i denna mening är det en rent utvärtes sak såsom andra föreskrifter i Gamla Testamentet, vilka äro bundna vid vissa ordningar, personer, tider och rum. Detta har nu genom Kristus lämnats fritt” (SKB, s 401).

Luther anger inga bibelhänvisningar, men tänker säkert på sådana ord som Kol. 2:16–17: ”Låt därför ingen döma er för vad ni äter och dricker eller ifråga om högtid eller nymånad eller sabbat. Allt detta är bara en skugga av det som skulle komma, men verkligheten själv är Kristus.”

Liksom djuren som offrades i templet under det gamla förbundet var förebilder som pekade fram emot Kristi fullkomliga offer, var den gammaltestamentliga sabbaten en förebild för något som kommit med Kristus. Vad då för någonting?

När Jesus undervisar om sabbatens innebörd i det nya förbundet säger Han: ”Kom till mig, alla ni som arbetar och är tyngda av bördor, så ska jag ge er vila. Ta på er mitt ok och lär av mig, för jag är mild och ödmjuk i hjärtat. Då ska ni finna ro för era själar, för mitt ok är mildt och min börda är lätt” (Matt 11:28–30).

Sedan Jesus allena arbetat – utan hjälp från vår sida – sedan Han burit hela syndabördan och kämpat sig till döds på korset efter att i allt hållit alla Guds bud och svarat för allas vår räkning, har Han berett en sabbatsvila åt oss. De som tror på Honom har kommit in i vilan, i Hans vila. Ja, Jesus är själv i sin person vilan, sabbaten. Vi behöver inte prestera någonting, vi är frälsta av nåd allena för Jesu Kristi skull. I Hebreerbrevet läser vi därför: ”Alltså kvarstår en sabbatsvila för Guds folk. Den som går in i hans vila får vila sig från sina gärningar, liksom Gud vilade från sina” (Hebr. 4:9–10).

Den evangeliska vilodagen

I den evangeliska vilodagen som vår söndag ska vara - då vi fria från arbete i lugn och ro kan stilla oss till gudstjänst - ser vi en yttre gestalt av den inre verklighet som handlar om att vila från egna gärningar i full förtröstan på Jesu gärningar. Han ger dig evig salighet utan varje motprestation från din sida. Söndagen blir din stora glädjedag, veckans festdag, då inte bara kroppen får vila, utan hjärtat, samvetet, hoppet och tron får vila i Jesus och Hans fullbordade verk.

Även om vi har en särskild gudstjänstdag, söndagen, är alla dagar egentligen lika och för vår själ är alla dagar en sabbatsdag. Ty Kristus har utfört arbetsveckans hela möda då Han uppfyllde lagen i vårt ställe. Endast sabbaten återstår för oss, vi som är Guds folk enligt löftet.

Amen.